МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Олександр Неживий

Голодомори в Україні у XX столітті

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Олександр Неживий

ГОЛОДОМОРИ В УКРАЇНІ У XX СТОЛІТТІ

Навчальний посібник

Київ 2007

ББК 63.3(4УКР)615-4я73
Н43

Рецензенти: М. Ф. Головатий, канд. іст. наук, д-р політ. наук
В. І. Уляніч, канд. іст. наук

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 2 від 28.02.07)

Неживий О. І.
Н43 Голодомори в Україні у XX столітті: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2007. — 328 с. — Бібліогр. — с. 309–316.

ISBN 966-608-717-0

Це перше видання створене на основі аналізу голодоморів як методів управління суспільствами від найдавніших часів — покарання "невгодних" та "виховання" тих, хто вцілів, з метою беззастережного керування фізично та духовно зламаними спільнотами. На прикладі трьох голодоморів в Україні у XX столітті (1921–1923, 1932–1933, 1946–1947 рр.) простежено дії організованої злочинності владних (СРСР) і світових латентних (прихованих) структур. Такий погляд на проблему сприятиме формуванню наукового розуміння голодоморів, запобігатиме повторенню організованого винищення голодною смертю, отже має не лише загальноосвітнє та історико-культурне, а й політичне значення на перспективу.

Посібник розрахований на студентів вищих навчальних закладів, на учнів старших класів загальноосвітніх шкіл та широкий загал читачів, які цікавляться історією.

ББК 63.3(4УКР) 615-4я73

© О. І. Неживий, 2007
© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

ISBN 966-608-717-0

ПРО ЛЯЛЬКОВОДІВ, ЩО ЗАГЛЯДАЮТЬ У БЕЗОДНЮ…

(Редакторська передмова до книги Олександра Неживого “Голодомори в Україні у XX столітті”)

Історики вивчають історичний процес за джерелами, які до них потрапляють, часто не надто замислюючись над тим, наскільки їм можна довіряти. Іноді це трапляється тому, що інших джерел з історії тієї країни того часу просто немає, і якщо знайденому джерелу не повірити, то певна прогалина в історичному процесі так і залишиться незаповненою. Отже, доводиться спиратися хоч на щось, бо інакше взагалі не буде на що спертися, а історична наука, як і природа, не терпить, так би мовити, порожнечі.

Таким чином, про перебіг історичного процесу його дослідник судить за тим, що, по-перше, записано і, по-друге, стало відомим. Але такий випадковий характер формування джерел призводить до того, що й картина, яка за ними відтворюється, ніколи не може повною мірою відповідати дійсності, а в багатьох випадках навіть спотворює її. Ніхто, не стане заперечувати, що у минулому, як і в сучасному житті, існує певна кількість незадокументованих подій, які впливали і впливають на долю не лише окремих людей чи то окремих країн, але й усього людства. Ці події не стають предметом наукового дослідження, бо вони лишаються невідомими.

Проте, на щастя, існують певні закони, за якими можна з високим ступенем імовірності розгадувати таємниці деяких явищ, не маючи при цьому усього набору даних про них. Стосовно історичного процесу можна у цьому контексті зауважити: якщо наявна сума фактів не може пояснити якоїсь події, то, значить, існують інші факти, які таки пояснять її. Їх треба або шукати, або, якщо це можливо, конструювати на основі відомих законів суспільного розвитку.

Нині українська історична наука перебуває у такому стані, що розробка "правил гри" для неї тільки-но розпочинається, бо й сама ця наука як наука, а не як ідеологія, з відомих причин тільки-но зароджується. Тому навчальний посібник Олександра Неживого "Голодомори в Україні у XX столітті", у якому пропонується певне бачення історії України у контексті світового історичного процесу, є книгою неперсічною.

Що ж сталося з Україною та її народом у тепер вже минулому XX столітті? Хто є справжнім ляльководом цього жахливого спектаклю? Адже якщо не визначити цього напевно, то людство не може бути гарантованим від повторення подібного у майбутньому.

Існує ще й інший, суто практичний, аспект проблеми. Нерозкритість таких жахливих злочинів, як голодомори в Україні у XX столітті, перебування їх організаторів у тіні тримає людство у постійній небезпеці від інших масштабних злочинів проти людства, не кажучи вже про те, що це є неприпустимим з погляду людської моралі. За прикладами далеко ходити не треба. Таким прикладом можуть, на жаль, бути події знову ж таки в Україні, які частково вже відбулися наприкінці минулого і на початку теперішнього століття, а частково відбуваються і тепер.

Мається на увазі той, тепер вже історичний, сюжет, в результаті якого український народ був позбавлений усієї власності, яка мала після розпаду СССР належати йому. Цей грабіж був названий благозвучним словом "приватизація". Так і проситься це слово до явища, яке Олександр Неживий визначив як "іншоназивання". Але справа не в тім, а в тім, що навряд чи цей широкомасштабний злочин проти українського народу міг бути влаштований без втручання певних сил з-поза меж України. І хто зна, чи дозволив би український народ так себе одурити, якби кожен український громадянин зі шкільної лави знав не лише про голодомори в Україні у XX столітті, але й про те, ким саме і як саме вони були організовані.

Отже, хто є головним винуватцем трагедії українських голодоморів XX століття? Зрозуміло, що не їх безпосередні організатори і, тим більше, не їх безпосередні виконавці. Тоді хто ж? Яким довгим є ланцюжок, що веде до головного "замовника"? Чи закінчується він на вищому більшовицькому керівництві, а чи продовжується далі? Відповіді на ці запитання є надзвичайно

важливими, але отримати їх неможливо, користуючись усталеними методами історичних досліджень, бо фактичний матеріал, з яким доводиться мати при цьому справу, стосується в основному не причин досліджуваних подій, а лише самих подій та їх наслідків.

Саме з цієї причини автор посібника вдався у своєму дослідженні до такого універсального наукового методу, як порівняльний аналіз. А цей порівняльний аналіз, застосований до ідеології юдаїзму та ідеології большевизму, виявляє, на думку автора, їх тісний взаємозв'язок, який не може бути випадковим, а отже, виказує існування певних структур, які цю ідеологію повсякчас підтримують і використовують для досягнення своїх цілей. Ці структури автор називає латентними, тобто прихованими. Це значить, що у своїй безпосередній діяльності вони приховують своє існування. Тобто документальної бази, яка могла б допомогти дослідженням їхньої діяльності, просто не існує. Виходить, що традиційні методи історичних досліджень у цьому випадку й справді виявляються безсилими.

Проте використання непрямих методів досліджень, до яких належить і метод порівняльного аналізу, є справою дуже непростою, і результати досліджень, отримані цими методами, потребують багаторівневої перевірки. Це, проте, не означає, що ці методи є непродуктивними. Просто їх застосування потребує особливої ретельності й аналізу величезних масивів інформації. Вони можуть навіть не відкрити природи досліджуваних явищ, але при цьому можуть виявитися придатними для розробки певних способів їх використання або уникнення небезпек, пов'язаних з ними. Так, наприклад, людству не заважає використовувати гравітацію або електрику те, що природа цих явищ залишається нерозкритою.

Навчальний посібник Олександра Неживого саме тим і цікавий, що узагальнює дослідження автором величезного масиву історичних фактів, які хоч і не вказують на конкретних винуватців злочинів проти українського народу у минулому столітті, але відкривають шляхи до реальної протидії їх повторенню у майбутньому. Основою цієї протидії, на думку автора, є дотримання суспільством моралі, оскільки саме суспільства, у яких вона розмивається, стають, за спостереженнями автора, найпершими жертвами латентних структур. Саме тому була використана ними у минулому столітті російська нація.

Але в такому разі виникає закономірне запитання: до чого ж тут Україна? З точки зору ідей, виклад яких наводиться у навчальному посібнику Олександра Неживого, її проблема полягає лише в тому, що вона опинилася у зоні інтересів тих таки латентних структур, але, оскільки український народ у своїй основній масі виявився непридатним для того, щоб бути їхнім бездумним знаряддям для порядкування на цій землі, то він підлягав винищенню.

Отже, як виявляється, український народ є безневинно постраждалим. Хоча постраждалим є і російський народ, який, внаслідок власного морального занепаду, піддався впливові юдо-большевицької тоталітарної ідеології, що зробила цей народ іграшкою у руках латентних ляльководів. Він втратив значно більше, ніж втратив народ український, бо, прийнявши накинуту йому ззовні тоталітарну ідеологію як свою власну, приречений нести її як одвічне прокляття аж поки не набереться мужності визнати її чужою, а себе одуреним, визнати себе не героєм-звитяжцем, а бездумною іграшкою у чиїхось руках, визнати, що став страхопудлом для усіх своїх сусідів не заради власних інтересів, а заради інтересів тих, хто його, російський народ, безсовісно використав, переклавши свої гріхи на нього.

Мало того. Юдейський народ є також жертвою, і при тому жертвою найпершою. Народ, якому хтось втовк у голови, що він найрозумніший, а ще й до того "богообраний", не може вжитися ні з яким іншим народом. То в чому ж його розум та "богообраність"? У тому, щоб провокувати усіх своєю поведінкою на гнів проти себе? Та й як людина з міцною головою може вважати себе найрозумнішою і, тим більше, "богообраною"? Не чваньтеся, "богообрані". Вас і справді обрали, щоб використати. Але зробив це не Бог, і не розум ваш тому причиною, а зовсім інші якості далеко не кращого гатунку. І тут спадає на думку крилатий вислів Фрідріха Ніцше, фрагмент якого винесений у заголовок до цієї передмови: "Той, хто заглядає у безодню, мусить пам'ятати, що й безодня заглядає у нього".

Національна ідеологія, позбавлена вірусу тоталітаризму, є певним щепленням від хвороби самознищення, якою захворюють нації, що впустили до свого тіла цей вірус. Щоправда українська нація хоча й не самознищується, але усе ж таки знищується ззовні. Чи велика їй в такім разі втіха з того, що вона тим віру-

сом не уражена? Втіха є, бо вона, українська нація, має значно більше шансів вижити, ніж її нищителі, як це не парадоксально звучить.

Українцям лише слід навчитися вчасно розпізнавати зовнішні небезпеки, які загрожують їм та їхній землі, і навчитися тим небезпекам протиставлятися. Відомо, зрештою, що здоровому організмові легше протистояти вірусу, ніж організмові, ураженому хворобою.

Що ж стосується націй, які дали себе використати, то їм значно складніше, бо вірус гордині, посіяний в їхніх душах латентними ляльководами, роз'їдає їх. І покликання української нації якраз у тому й полягає, щоб допомогти їм очиститися, щоб показати їм, що вчинене ними проти інших народів обертається проти них самих, що насправді вони, за своєю глибинною суттю, такі ж, як і всі інші нації, а накинута їм ззовні думка про їхню вищість не що інше, як отрута для душі, дія якої робить людину маріонеткою в руках цинічних вершителів історії.

Але поки що українці навіть не навчилися розпізнавати прихованих небезпек. А про те, щоб їм протиставитися, годі й говорити. Тому навчальний посібник Олександра Неживого є дуже корисним з огляду на подану в ньому картину небезпек, обернених не лише проти України, але й проти усього людства.

Отже, наведені у навчальному посібнику "Голодомори в Україні у XX столітті" результати досліджень автора причин тих лих, які довелося пережити українському народові, започатковують цікавий і продуктивний напрямок осмислення історичного процесу. Хочеться вірити, що цей напрямок буде розвинено далі і українці зможуть отримати відповіді на болісні питання свого колишнього й теперішнього, а відтак і майбутнього життя. Невже Господь, який дав їм змогу усе ж таки пережити страшні лихоліття минулого сторіччя, не дасть їм тепер снаги передати свій гіркий досвід усьому людству?

Сергій Коваленко

Розділ 1

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГОЛОДОМОРОЗНАВСТВА

Голодоморознавство — допоміжна наукова гуманітарна дисципліна, яка вивчає штучно створені людьми голодомори, їх причини, перебіг та наслідки з метою розробки наукової методології для запобігання повторенню рукотворних суспільних лих.

Голодоморознавство досліджує голодомори в Україні у XX столітті як геноцид українського народу, запроваджений марксистсько-ленінським більшовицьким режимом, у контексті світової історії. Предметом голодоморознавства є факти і причинно-наслідкові зв'язки організації та проведення голоду чи недоїдання серед певних верств населення за етнічною, релігійною, професійною і т. д. ознаками, масового вимирання від голодної смерті, використання голодомору як убивчого засобу виховання тих, хто вижив, з метою беззастережного управління пригніченими і морально та психологічно зламаними спільнотами.

Передісторія організованих голодоморів дуже давня і фіксується, зокрема, в Біблії. Створення образу злого Бога у Стародавній Юдеї має безпосередній стосунок до запровадження терору голодом. У першу чергу — проти самих юдеїв, які мусили в усьому слухатися Єгови (Ягве), а фактично тих священиків та жерців-левитів, які й виступали від нібито Божого імені. За будь-яке відхилення від їхньої волі неслухняних чекав страх Божий і прокляття Господа. Зокрема голодомори у П'ятикнижжі-Торі згадуються у трьох значеннях: Господнього упокорення-виховання "обраного народу", покарання його за невиконання Божої волі і як стихійні природні лиха, що спіткають людності й держави.

Так, наказуючи юдеям пильнувати Господні заповіді, Єгова (Ягве) нагадує їм, що "І впокорював Він тебе, і морив тебе голодом і годував тебе манною…" (Повторення Закону 8:3) За невиконання своєї волі Єгова (Ягве) проклинає "обраний народ" і

насилає на нього людоїдство та голод: “І будеш ти їсти плід утроби своєї, тіло синів своїх та дочок своїх, що дав тобі Господь, Бог твій, в облозі та в утиску, яким буде гнобити тебе твій ворог.” (Повторення Закону 28:53) Ще промовистіші причиново-наслідкові зв’язки запровадження голодоморів для юдеїв у Книзі пророка Єзекіїля: “За те, що ви ворохобилися більше від тих поган, що навколо вас, й уставами Моїми не ходили, і постанов Моїх не виконували… (5:7) третина твоя помре від моровиці й загине від голоду серед тебе, а третина попадає від меча в твоїх околицях, а третину розпорошу на всі вітри, і витягну за ними меча!” (5:12)

У Книзі Буття Йосип розгадує фараонів сон і радить створити продовольчий резерв, запобігаючи таким чином “семи літам голодних, що настануть у єгипетській землі”: “Нехай учинить фараон, і нехай призначить урядників над краєм, і нехай за сім літ достатку збирає п’ятину врожаю єгипетської землі. І нехай вони позбирають усю їжу тих добрих років, що приходять, і нехай вони позбирають збіжжя під руку фараонову, на їжу по містах, і нехай бережуть. І буде та їжа на запас для краю на сім літ голодних…” (41:34–36)

Отже, згідно з Біблією, за давньоісторичних часів навчилися і боротися з голодом у житті, і штучно створювати його під приводом непослуху духовно-політичній системі для упокорювання та покарання люду.

Іменем розгніваного божества каралися щонайменші відхилення від його волі, будь-які ініціативи будь-кого з вірних, священиків, пророків, царів: “Я — Господь, Бог твій, Бог заздрісний, що карає провину батьків на синах, на третіх і на четвертих поколіннях тих, що ненавидять Мене, і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене, і хто виконує Мої заповіді”. (Повторення Закону 5:9–10) Для юдеїв запроваджувався терор віровченням — наведення жаху на весь народ за можливі відхилення від Божого промислу і за вияв вільнодумства.

У цьому й полягає смисл релігії лютого Бога Єгови(Ягве). На всю глибину всенародної трагедії цей смисл можна зрозуміти на прикладі долі першого й, водночас, останнього царя ізраїльського Саула, якому Єгова звелів убити Амалика і вчинити закляття над усім, що його, і не змилосердитися ні над чим, але він виконав наказ не до кінця, оскільки змилосердився над Агагом та його худобою. У відповідь на такий непослух Єгова позбавив Са-

ула царювання: “Бо непокірливість — як гріх ворожбитства, а свавільство — як провина та служба бовванам. Через те, що ти відкинув Господні слова, то Він відкинув тебе, щоб не був ти царем”, — сказав йому Самуїл. (Перша книга Самуїлова 15:23)

Цей епізод у змозі бути ключем для розуміння упроваджуваної священиками та жерцями-левитами духовно-політичної системи — старозаповітної теократії, а також суті суспільних відносин за тоталітаризму в ідеалі в усі часи. Відтак стародавні духовно-політичні фанати сформулювали в Повторенні Закону (Другозаконні, Второзаконні) не що інше, як ідеальне визначення всеохопного, глобального тоталітаризму — філософію зла передовсім для юдейського народу, отож повели й відповідну політику терору щодо свого суспільства.

Стосовно юдеїв на практиці терор чинився з вимогою приносити в жертву Господові первонароджених від людей і худоби — убивати першу дитину чоловічої статі та первісток — ягнят, козенят і т. д. Безумовний послух Авраама виконати цей наказ Господа творці релігії постулювали для всього давньоюдейського народу, тобто надали йому принципового (загальнообов’язкового) значення: “І збудував там Авраам жертівника, і дрова розклав, і зв’язав Ісака, сина свого, і поклав його на жертівника над дровами. І простяг Авраам свою руку, і взяв ножа, щоб зарізати сина свого…” (Кн. Буття 22:9–10)

Сакралізований принцип дітовбивства — системоутворювальний чинник тоталітаризму в ідеалі у Давній Юдеї, з примусовим запровадженням якого суспільне життя позбувалося своїх найголовніших особливостей: доброго розуму, здатності до самозахисту й опору незрозумілій тотальній силі, загальнообов’язкової моралі як регулятора людської культури. Інакше кажучи, від початку в синкретичній (нерозчленованій) єдності політики філософії зла виявилися її антиінтелектуальний, антиморальний, антисуспільний убивчий зміст і спрямованість на ліквідацію логічно-розумового, культурно-унормованого самокерованого суспільного життя як саморозвитку людської спільноти. Примус фізичною силою (терором) до свідомого дітовбивства мав значення антисуспільної революції в давньоюдейські часи: ламав хребта народові, клав його долілиць і перетворював на безумовного виконавця усіх наступних примусів злочинної духовно-політичної системи.